

Mit kell tudni az embrió-örökbefogadásról?

Mit jelent az embrióadományozás?

Amikor a párok sikeres in-vitro-fertilizációs (IVF) eljáráson, vagyis mesterséges megtermékenyítésen vesznek részt, a fel nem használt embriókat lefagyasztják. Amennyiben az adott pár már nem szeretne több gyermeket, rendelkezhet fagyasztott embrióiról. A párok egyik lehetősége, hogy a fagyasztott embriókat felajánlják olyan családok részére, akiknél szakmai javallat alapján a saját ivarsejttel történő gyermekáldás esélye rendkívül alacsony, vagy egyáltalán nem lehetséges. A fagyasztott embriók így egy másik párnál beültetésre kerülhetnek, és sikeres kezelés esetén náluk is megszülethet a vágyott gyermek. Az embrió-örökbefogadás a fagyasztva tárolt embriók számára is esélyt jelent az életre.

Kiknek javasolt az embrió-örökbefogadás?

Azon páciensek számára javasolt az embrió-örökbefogadás, akiknél az orvosi ajánlások alapján az adományozásból származó embrióbeültetés tekinthető a legeredményesebb eljárásnak, mivel saját ivarsejtekkel a sikeres várandósság és egészséges gyermek születésének esélye rendkívül alacsony. Az embrió-örökbefogadással esélyt kaphatnak azok is a családalapításra, akiknek más módon nem lenne lehetőségük arra, hogy vágyott gyermekük megszülethessen.

Milyen kockázatai vannak a kezelésnek?

Az embrióadományozás útján történő asszisztált reprodukciós eljárás nem jár nagyobb egészségügyi kockázattal, mint a saját ivarsejttel történő eljárás.

Milyen az adományozott embrió beültetése során megfigyelt sikerességi ráta?

A beültetés sikeressége jelentősen függ a páciens egészségügyi állapotától, korától, de akár 40%-os sikerességi arány is lehetséges. Egy 45 éves női páciens esetében ehhez képest a saját ivarsejttel történő asszisztált reprodukciós kezelés eredményessége 1% alatti.

Mit jelent az, hogy az adományozás teljesen anonim? Jogom van nekem, vagy a megszületett gyermeknek felvenni a kapcsolatot az adományozókkal?

Az adományozók azonosítására alkalmas személyes adatokat az intézet nem közölheti a befogadó párral. Az adományozott embrióból született gyermekek nagykorúságukat követően sem kérhetnek tájékoztatást az adományozókkal kapcsolatban.

Az adományozók a rendelkezési nyilatkozatuk megtételével beleegyeznek abba, hogy az embriók későbbi sorsáról nem kaphatnak semmilyen információt, így arról sem értesülhetnek, ha a felajánlott embriókból gyermek született. A fentiek értelmében tehát a rendszer mindkét irányban teljesen anonim.

Milyen információkat kaphatok az adományozó párról? Választhatok a adományozók közül?

Az adományozó pár azonosításra nem alkalmas, csupán külső megjelenésére vonatkozó adatait az intézet közölheti a befogadó páciensekkel, mint például szem, haj és bőrszínük, a testmagasságuk, testsúlyuk, testalkatuk, az adományozó pár életkora az embriók lefagyasztásakor és ismert betegségeik. A listán lévő, embriódonációra váró páciensek a klinika által felajánlott, lehetőleg külső jegyek szempontjából leginkább illeszkedő embriók közül választhatnak. Amennyiben az embriók lefagyasztása és adományozása között olyan új, a donáció szempontjából fontos betegség jut az adományozók tudomására, akkor azt a rendelkezési nyilatkozatuk megtételekor kötelesek jelezni a klinika felé. Fontos tudatosítani azonban, hogy minden szempontból tökéletes adományozó nem létezik.

Ha az adományozók is beleegyeznek, van lehetőség nyílt (azaz nem anonim) adományozásra?

A magyarországi jogrendszer kizárólag anonim adományozásra ad lehetőséget, így akkor sem lehetséges a nyílt adományozás, ha az adományozók is és a befogadók is beleegyeznének ebbe. A klinikáknak egyik fél számára sincs joga kiadni az adományozókra és a befogadókra vonatkozó személyes adatokat.

Hány másik pár kaphatja meg ugyanannak az adományozónak az embrióit?

Egy adományozótól származó embriók közül minden esetben legfeljebb két pár kaphat. A kezelés addig folytatódhat, ameddig az örökbefogadó párnál meg nem születik a vágyott gyermek. Ha a kezelés során az adott adományozótól elfogynak a fagyasztva tárolt embriók, a klinika új adományozót keres.

Van lehetőségem mástól is embriót kapni, amennyiben a beültetések sikertelenek voltak, és az adott adományozótól már nincs a rendszerben több embrió?

Természetesen. A örökbefogadó által kiválasztott adományozónak véges számú embriója áll rendelkezésre, így egyáltalán nem biztos, hogy az első adományozótól kapott embriókból gyermek születik. A kezelés addig folytatódhat, ameddig az örökbefogadó párnál meg nem születik a vágyott gyermek. Ha a kezelés során az adott adományozótól nincs már fagyasztva tárolt embrió, úgy a klinika keres új adományozót.

Jelentkezhetek-e újra embrió örökbefogadására korábbi sikeres embriódonációs kezelést követően?

A befogadó pár jelentkezhethet további beültetésre, ha úgy döntenek, hogy a már megszületett gyermekük mellé szeretnének még gyermeket, és ennek orvosi ellenjavallata nincs.

Ha kettő vagy több gyermeket szeretnék, van lehetőség rá, hogy ők azonos adományozóktól legyenek?

Amennyiben a befogadó párnak a kezelést követően gyermeke születik, ismét részt vehet adományozott embrióval történő lombik eljárásban, azonban a klinika nem tudja garantálni, hogy azok is ugyanattól az adományozótól származzanak. Egy-egy adományozónak véges számú embriója kerül lefagyasztásra, amelyeket egyik páciens sem „foglalhat le”, vagyis mindig az kapja az embriót/embriókat, akinél előbb el tud kezdődni az új lombik eljárás. Egy adományozó embriói csak legfeljebb két családhoz kerülhetnek. Ha az adott adományozóktól még van a rendszerben fagyasztva tárolt embrió, akkor természetesen az új lombik eljárás a tőlük származó embriókkal ismételtelen elvégezhető.

Kiválaszthatom az embrió nemét?

Az embriók neme nem ismerhető meg, ez alapján nem lehetséges a választás.

Mekkora az esélye annak, hogy az azonos genetikai állományú gyermekek a jövőben találkoznak?

Mivel egy adományozótól legfeljebb két befogadó pár kaphat embriókat, így rendkívül alacsony annak az esélye, hogy a kezelésekből született gyermekek a jövőben találkoznak.

Milyen jogi kapcsolat keletkezik a megszülető gyermek, az eljárásban részt vevő(k), és az adományozó viszonyában?

Az eljárás eredményeképpen fogant és született gyermek teljes jogú szüleit az embriót befogadó egyén/pár tagjai válnak. Ez azt jelenti, hogy minden szülői jog és kötelezettség őket illeti meg és terheli, vérszerinti szülőknél tekintendők. Ez a későbbiek során bírói úton sem támadható meg. Családi jogi szempontból nincs jelentősége, hogy a megtermékenyített embrió adományozás útján került az embriót befogadó személyhez/párhoz.

Az adományozás anonimitására való tekintettel a gyermek joga fogamzási körülményeinek megismeréséhez korlátozott. Az adományozás során fogant gyermekek joga csak arra terjed ki, hogy születési körülményeik során olyan IVF beavatkozás eredményeképp fogantak meg, amelyhez adományozott embriót használtak fel.

Mit jelent az epigenetika és milyen jelentőséggel bír az embrió-örökbefogadás esetén?

A befogadó pár az embrióadományozás útján történő IVF eljárásból megszületett vágyott gyermek teljes jogú szülőjének számít, noha genetikai állományuk nem azonos. Érdemes azonban tisztában lenni azzal, hogy az epigenetikai hatások nem az öröklődés útján, hanem azon felül érvényesülnek, így a várandósság, és később a szoptatás során létrejövő kapcsolatnak köszönhetően az anya és az embrió között molekulárisan igazolható változások mutathatók ki a várandós és a magzat génkifejeződéseiben. A magzat tehát - származásától függetlenül - „áthuzalozódik” a várandós édesanya érzelmeivel és génjeivel.

